

Soolise võrdõiguslikkuse statistika, detsember 2021

Sooline võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu põhiväärtustest, mistõttu on oluline võrdõiguslikkuse seis ka Eestis seirata ja rahvusvaheliselt võrrelda. Käesolevas teemalehes on esitatud peamised näitajad naiste ja meeste esindatuse kohta Eesti teaduses ja TA kogudes, naiste ja meeste edukus grantide taotlemisel Eesti Teadusagentuurist, valdkonna sooline palgalõhe ja soolise võrdõiguslikkuse põhinäitajad rahvusvahelises võrdluses.

1. Eesti ja teiste Euroopa Liidu riikide soolise võrdõiguslikkuse indeks

Positsioon	Riik	Soolise võrdõiguslikkuse hinnang, 2019	Hinnangu muutus 2014-2019	Hinnangu muutus 2018-2019
1	Rootsi	83,9	+3,8	+0,1
2	Taani	77,8	+2,6	+0,4
3	Holland	75,9	+1,9	+1,8
4	Prantsusmaa	75,5	+8,0	+0,4
5	Soome	75,3	+2,2	+0,6
6	Hispaania	73,7	+7,3	+1,7
7	Iirimaa	73,1	+7,7	+0,9
8	Belgia	72,7	+3,4	+1,3
9	Luksemburg	72,4	+11,2	+2,1
10	Saksamaa	68,6	+6,0	+1,1
11	Austria	68,0	+9,3	+1,5
Euroopa Liit		68,0	+4,9	+0,6
12	Sloveenia	67,6	+4,9	-0,1
13	Malta	65,0	+10,6	+1,6
14	Itaalia	63,8	+10,5	+0,3
15	Portugal	62,2	+8,5	+0,9
16	Läti	62,1	+6,9	+1,3
17	Eesti	61,6	+8,2	+0,9
18	Bulgaaria	59,9	+4,9	+0,3
19	Horvaatia	59,2	+6,9	+1,3
20	Leedu	58,4	+3,5	+2,1
21	Küpros	57,0	+8,0	+0,1
22	Tšehhi	56,7	+1,1	+0,5
23	Poola	56,6	+1,1	+0,8
24	Slovakkia	56,0	+3,0	+0,5
25	Rumeenia	54,5	+3,7	+0,1
26	Ungari	53,4	+1,0	+0,4
27	Kreeka	52,5	+3,9	+0,3

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) mõõdetud soolise võrdõiguslikkuse indeks on poliitikakujundamise vahend, mis annab igal aastal Euroopa Liidu liikmesriikidele hinnangu vahemikus 1-100 punkti (100 = riigis on saavutatud naiste ja meeste täielik võrdõiguslikkus).

Tabelis märgivad tumelillad lahtrid kõrget tõusu soolise võrdõiguslikkuse hinnangus riigis perioodidel 2014-2019 ja 2018-2019.

2. Eesti teadlased ja insenerid (täistöökohad) institutsionaalse sektori ja soo järgi

	2010		2020		2010-2020 muutus		
	Mehi	Naisi	Mehi	Naisi	Mehed	Naised	Kokku
Riiklik sektor	213	334	180	362	-15%	+8%	-1%
Kõrgharidussektor	1227	953	1232	1132	0%	+19%	+8%
AVALIK SEKTOR	1440 (53%)	1287 (47%)	1412 (49%)	1494 (51%)	-2%	+16%	+6%
Kasumitaotluseta erasektor	29	39	35	54	+21%	+38%	+31%
Ettevõtlussektor	920	362	1540	567	+67%	+57%	+64%
ERASEKTOR	949 (70%)	401 (30%)	1575 (72%)	621 (28%)	+66%	+55%	+63%
KÕIK SEKTORID	2389 (59%)	1689 (41%)	2987 (59%)	2115 (41%)	+25%	+25%	+25%

Võrdluseks: [viimaste andmete](#) kohaselt (2018) on naiste osakaal Euroopa Liidu (27) teadlastest 33% (sh riiklikus sektoris 44%, kõrgharidussektoris 42% ja ettevõtlussektoris 21%): naiste osakaal Eesti teadlaste hulgas on märgatavalt kõrgem kui Euroopa Liidus keskmiselt.

3. Eesti avaliku sektori teadlased ja insenerid (täistöökohad) teadusvaldkonna ja soo järgi

	2010		2020		2010-2020 muutus		
	Mehi	Naisi	Mehi	Naisi	Mehed	Naised	Kokku
Loodusteadused	634	396	549 (62%)	336 (38%)	-2%	+16%	+7%
Tehnika ja tehnoloogia	333	134	277 (70%)	117 (30%)	-13%	-15%	-14%
Arsti- ja terviseteadused	67	163	82 (23%)	274 (77%)	-17%	-13%	-16%
Põllumajandusteadused ja veterinaaria	85	79	93 (44%)	117 (56%)	+23%	+68%	+55%
Sotsiaalteadused	157	213	204 (39%)	313 (61%)	+10%	+48%	+28%
Humanitaarteadused ja kunstid	164	301	205 (38%)	337 (62%)	+30%	+47%	+40%

4. Sooline palgalõhe kutse-, teadus- ja tehnikavaldkonnas ning palgalõhe majanduse tegevusalal üldiselt, Eestis ja võrdlusriikides

Riik	Palgalõhe kutse-, teadus- ja tehnikavaldkonnas			Palgalõhe majanduse tegevusaladel üldiselt*		
	2010	2019	2019/2010 vahe	2010	2019	2019/2010 vahe
Rootsi	18,3%	11,2%	-7,1%	15,4%	11,8%	-3,6%
Eesti	18,7%	11,6%	-7,1%	27,7%	21,7%	-6,0%
Soome	18,9%	15,0%	-3,9%	20,3%	16,6%	-3,7%
Leedu	15,6%	17,2%	+1,6%	11,9%	13,3%	+1,4%
Taani	24,4%	18,6%	-5,8%	17,1%	14,0%	-3,1%
Läti	13,3%	27,6%	+14,3%	15,5%	21,2%	+5,7%
Saksamaa	33,7%	27,6%	-6,1%	22,3%	19,2%	-3,1%
Euroopa Liit (27)				17,1%	14,1%	-3,0%

* Eurostati metoodika kohaselt arvestatakse palgalõhena meeste ja naiste brutotunnitasku erinevust. Arvesse ei ole võetud alla kümne töötajaga ettevõtete ning asutuste näitajaid, samuti põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi ning avaliku halduse ja riigikaitse tegevusalade palgatöötajate töötasusid.

5. ETAg-i grantide jagunemine nais- ja meessoost teadlaste vahel granditüübi järgi

Toetus	Sugu (taotleja/ vastutav täitja)	Taotlejad 2021	Grandisaajad 2021	Edukuse määr 2021
Järeldoktorigrant	Mees	17 (57%)	5 (42%)	29%
	Naine	13 (43%)	7 (58%)	54%
Stardigrant	Mees	38 (52%)	14 (56%)	37%
	Naine	35 (48%)	11 (44%)	31%
Rühmagrant	Mees	164 (69%)	28 (67%)	17%
	Naine	73 (31%)	14 (33%)	19%
Arendusgrant	Mees	30 (60%)	8 (67%)	27%
	Naine	20 (40%)	4 (33%)	20%

Vaata ka viimase kolme aasta (2018-2020) soopõhist grandistatistikat [2020. a soolise tasakaalu ja palgalõhe teemalehes](#).

6. ETAg-i grantide jagunemine nais- ja meessoost teadlaste vahel teadusvaldkonna järgi

Tabelis on välja toodud 2021. a valdkondlikult menetletud taotluste statistika (järeldoktorigrant, stardigrant ja rühmagrant).

Toetus	Sugu (taotleja/ vastutav täitja)	Taotlejad 2021	Grandisaajad 2021	Edukuse määr 2021
Loodusteadused	Mees	93 (72%)	19 (63%)	20%
	Naine	37 (28%)	11 (37%)	30%
Tehnika ja tehnoloogia	Mees	51 (84%)	7 (88%)	14%
	Naine	10 (16%)	1 (13%)	10%
Arsti- ja terviseteadused	Mees	18 (58%)	8 (62%)	44%
	Naine	13 (42%)	5 (38%)	38%
Põllumajandus- teadused ja veterinaaria	Mees	8 (42%)	5 (71%)	63%
	Naine	11 (58%)	2 (29%)	18%
Sotsiaal- teadused	Mees	20 (50%)	4 (40%)	20%
	Naine	20 (50%)	6 (60%)	30%
Humanitaarteadused ja kunstid	Mees	29 (49%)	4 (36%)	14%
	Naine	30 (51%)	7 (64%)	23%

7. Naiste osakaal Eesti teadus- ja arendustegevuse otsustuskogude liikmete hulgas

Kogu	2015		2018		2021		Naiste osakaalu vahe 2021/2015
	Liikmeid kogus	Naiste osakaal	Liikmeid kogus	Naiste osakaal	Liikmeid kogus	Naiste osakaal	
Teadus- ja arendusnõukogu	12	17%	12	17%	12	33%	16%
Teaduspoliitika Komisjon	24	21%	23	39%	19	32%	11%
Innovatsioonipoliitika komisjon	23	13%	23	13%	14	14%	1%
Eesti Teadusagentuuri Hindamisnõukogu	12	17%	15	21%	20	40%	23%

Heaks sooliseks tasakaaluks peetakse alaesindatud soo vähemalt 40% esindatust kogus¹.

2021. statistika on seisuga 17.12.2021, varasemate aastate statistika välja toodud iga aasta 1. jaanuari seisuga.

Eesti Teadusagentuur panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse mitmel moel. 2020. võtsime vastu [soolise võrdõiguslikkuse kava](#) (uuendatud detsembris 2021), mille raames tegeleme sooteadlikkuse tõstmisega oma töötajate ning kogude ja komisjonide liikmete seas, pöörame täiendavat tähelepanu võrdse kohtlemise põhimõtete järgimisele, pürgime suurema soolise tasakaalu poole kogudes, komisjonides jt ekspertide seas ning grantide, auhindade ja toetuste taotlejate ja saajate seas. Täiendavalt pöörame senisest enam tähelepanu sooteadlikkusele kommunikatsioonitegevustes ning asutuse töötajate võrdsele kohtlemisele ja võimalustele. Naiste ja meeste võrdseid võimalusi grantide taotlemisel oleme silmas pidanud ka varasematel aastatel: stardigrantide taotlemisnõuetest eemaldasime vanusepiirangu 40 eluaastat, et grant oleks ligipääsetav ka (nt vanemapuhkuse tõttu) teadlaskarjääri hilisemas eas alustajatele. Granditaotluste pingerea moodustamisel võtame teaduslike kriteeriumite alusel võrdsete hinnete korral arvesse taotleja sugu, eelistades teadusvaldkonna spetsiifikat silmas pidades alaesindatud soost kandidaate. Hindamisnõukogu moodustamisel eelistatakse võrdsete kandidaatide puhul samuti alaesindatud soost kandidaati.

Naisteadlaste nähtavuse suurendamiseks osaleme projektis [AcademiaNet](#): koostöös positiivselt evalveeritud Eesti teadusasutustega nomineerime iga-aastaselt tunnustatud teadlasi AcademiaNet-i tippteadlaste portaali.

Osaleme ka kahes Horisont 2020 soolist võrdsust edendavas projektis: [GEARING-Roles](#) ja [Gender-Net Plus](#), et vahetada kogemusi partneritega teistest riikidest.

¹ Euroopa Komisjon. *Guidance to facilitate the implementation of targets to promote gender equality in research and innovation* (2018).

Teemaleht ja kasutatud andmed Exceli formaadis on kättesaadavad ETAg-i kodulehel:

www.etag.ee/tegevused/uuringud-jastatistika/statistika

Kontakt: Loone Vilumaa, ETAg-i analüüsiosakond:

www.etag.ee/teadusagentuur/kontaktid/analusiosakond

Allikad: Statistikaamet, Haridus- ja Teadusministeerium, Eurostat, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, Riigi Teataja, She Figures, ETAg. ETAg-i arvutused. Kasutatud tabelid:

1. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi raport [Gender Equality Index](#), joonis 2 (avaldatud 28.10.2021, andmed võetud 03.12.2021).
2. [Statistikaamet](#), tabel TD01 (viimati uuendatud 02.12.2021, andmed võetud 03.12.2021), Euroopa Komisjoni raport [She Figures 2021](#), joonised 4.5, 4.6 ja 4.7 (avaldatud 24.11.2021, andmed võetud 10.12.2021).
3. [Statistikaamet](#), tabel TD074 (viimati uuendatud 07.07.2021, andmed võetud 08.12.2021).
4. [Eurostat](#), tabel *Gender pay gap in unadjusted form by NACE Rev. 2 activity* (viimati uuendatud 07.12.2021, andmed võetud 08.12.2021).
5. ETAg (andmed seisuga 20.12.2021).
6. ETAg (andmed seisuga 20.12.2021).
7. [Riigi Teataja](#), ETAg, [HTM](#), [MKM](#) (andmed võetud 17.12.2021).